

‘Leren-Creëren Kernstrategie’ (LCK) voor het eerstejaars bouwkundig ontwerponderwijs

A.G.W.J. Proveniers, Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven, 21 december 2005

1^e promotor: prof.mag.arch.ing.dr.h.c. P. Schmid

2^e promotor: prof.dr. J.M.M. van der Sanden

1. Kern van het onderzoek en uitkomst van het proefschrift

Probleem

De gebruikelijke vorm voor het eerstejaars bouwkundig ontwerponderwijs is het atelierwerk. Het is een vorm van ‘Master-Class’-onderwijs, dat getypeerd wordt als ‘Black-Box’. Voordeel van deze vorm van onderwijs is de grote diversiteit. Dit is op zich niet ongunstig, omdat er vanuit cultureel en economisch perspectief juist vraag is naar creatief unieke producten.

Nadeel van het atelierwerk is het gebrek aan methode, transparantie en continuïteit. Door het ‘Black-Box’ karakter ontbreekt een methodische benadering en is het atelierwerk relatief ontoegankelijk voor gewone docenten (niet-professionele ‘Masters’) en voor studenten.

Resultaat: de ‘leren-creëren’ kernstrategie

Het resultaat van het onderzoek is de **expliciete methodologie** van de ‘leren-creëren’ kernstrategie, die is opgebouwd uit negen, in onderlinge samenhang in te zetten onderwijskundige instrumenten (nummers 1 t/m 9 in de figuur en bijbehorende tekst).

De ‘leren-creëren’ kernstrategie biedt de **student** tijdens het atelierwerk een methodisch houvast bij zijn zelfontdekking en zelfontwikkeling van zijn individuele, subjectieve ontwerpstrategie.

De individuele **docent** kan de kernstrategie uitwerken tot zijn of haar uniek atelierwerkprogramma, waardoor de veelgeroemde diversiteit binnen de **Nederlandse Architectuur** en het **Nederlandse Architectuuronderwijs** behouden kan blijven.

2. globale gevolgen

Een steeds groeiend inzicht in creatieve en innovatieve processen, waaronder uitdrukkelijk ook de Methode Holistische Participatie van Peter en Gabriella Schmid – Pál. Een groeiend inzicht bij mij, en naar mijn verwachting ook bij anderen.

Eén van die inzichten betreft het dilemma tussen een ‘vage’ maar zeer open methodologie, die veel ruimte biedt voor individuele, creatieve invulling <- versus -> een ‘heldere’, gedetailleerde methode, die de gebruiker nauwelijks creatieve ruimte biedt.

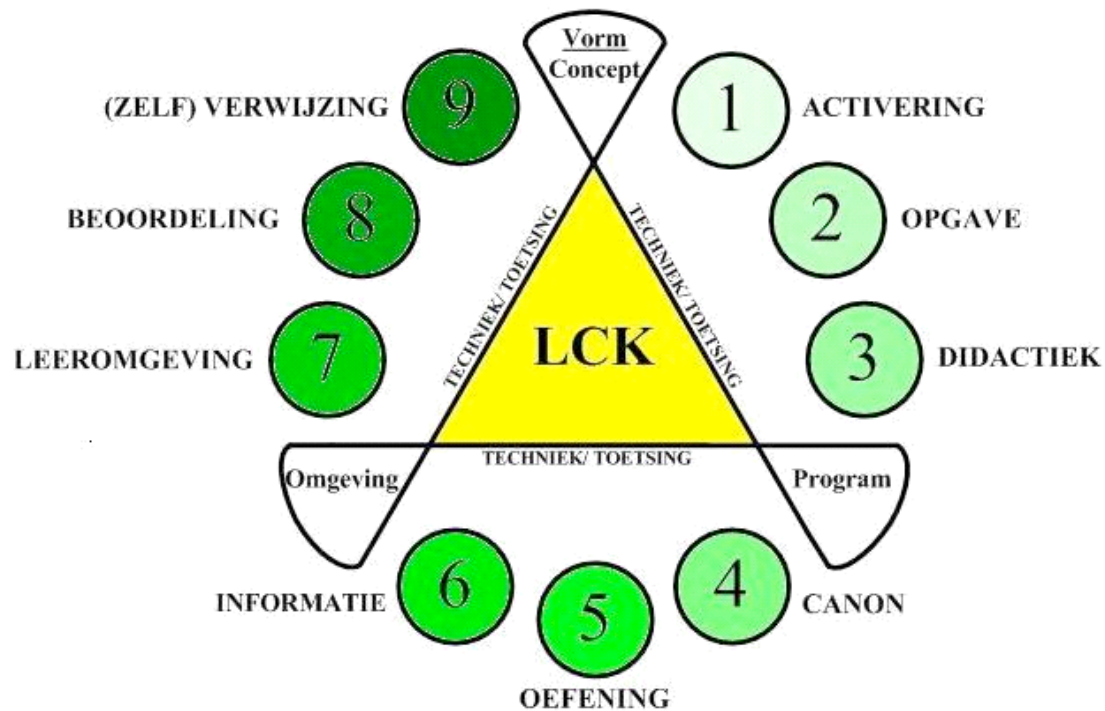
3. mogelijke boodschap in het licht van een Duurzame Ontwikkeling

Het geschetste dilemma van enerzijds een ‘vage’- maar creatief vrij invulbare - open methodologie versus anderzijds een ‘gesloten’ nauwelijks creatief in te vullen methode speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van de Nederlandse Architectuur en het Nederlandse Architectuuronderwijs en zodoende ook bij Duurzame Ontwikkeling en het desbetreffende onderwijs.

Het aanbieden van één – gesloten – Duurzame Bouwmethode schept helderheid maar biedt onvoldoende tot geen ruimte voor de creatieve beroepsgroep.

Het aanbieden van een open, Duurzame Ontwikkelingsmethodologie biedt volop creatieve ruimte voor onderwijs en onderzoek maar biedt onvoldoende houvast voor opdrachtgevers en voor het overige ‘bouwkundig veld’.

De 'Leren-Creëren Kernstrategie': LCK

De negen onderwijskundige instrumenten:

1. Activering van de student
2. Creativiteit uitlokkende opgaven
3. Een tot zelfontwikkeling stimulerende didactische praxis
4. Een canon ter ondersteuning van de kennisopbouw
5. Ontwerpondersteunende oefeningen
6. Informatieaanbod dat aansluit op diverse vormen van ervaringsgericht leren
7. Een ideeenrijke, stimulerende leeromgeving
8. Holistische én rationele beoordeling
9. Evaluatie van en (zelf)verwijzing van de student

De vier ontwerpcategorieën van de canon:

1. Vormconcept
2. Programma
3. Omgeving
4. Techniek en Toetsing

Bron: Adri Proveniers, 2005, 'Leren-Creëren'; een kernstrategie voor het eerstejaars atelierwerk in het universitair bouwkundig ontwerponderwijs, PhD / doctorate Thesis Technische Universiteit Eindhoven, Bouwstenenreeks nr 96, Bouwkunde TU Eindhoven